

Zuid-Hollands Landschap

*Lente -
kriebels?
Ga eropuit!*

Rondje Meijendel

Dwalen door de
duinen van Meijendel

6/15,5 km

Welkom in Meijendel

Zin in een stevige wandeling? In de duinen van Meijendel kun je urenlang ronddwalen langs stuivende zandduinen, hakhoutbosjes en natte duinvalleien. Maar ook de mens heeft sporen achtergelaten. Een boerderij herinnert aan een – mislukte – poging tot landbouw, terwijl infiltratieplassen en een watertoren bewijzen dat hier drinkwater voor 1,3 miljoen mensen wordt gewonnen. De monumenten op de Waalsdorpervlakte zorgen voor een moment van bezinning.

*Beleef
de natuur
dichtbij!*

Rondje Meijendel

OP WEG

Start

Parkeerplaats Kievietsduin, aan het einde van de Meijendelseweg in Wassenaar.

[Bekijk in Google Maps](#)

Lengte

De hoofdroute is 15,5 km lang. Bij wandelknooppunt 95 kun je ook kiezen voor een korte route van 6 km. Vlak voor boerderij Meijendel sluit je dan weer aan bij de hoofdroute.

Bereikbaarheid

OV: neem bij station Laan van NOI in Den Haag stadsbus 23 richting Scheveningen. Stap uit bij bushalte Maurits de Brauwweg. Wandel noordwaarts richting Scheveningen en pak de route op bij wandelknooppunt 43. Zie voor details en alternatieven [9292.nl](https://www.9292.nl).

Auto: neem op N14 de afslag Wassenaar-Zuid. Ga aan het einde linksaf (Stoeplaan). Ga na ruim 700 m linksaf (Wilhelminalaan), hou rechts aan en rij steeds rechtdoor tot aan de grote parkeerplaats.

Rondje Meijendel

Horeca

Bij de watertoren van Scheveningen vind je **Onder de Watertoren** en in het hart van het duingebied beschikt **Boerderij Meyendel** over een heerlijk terras. In het zomerseizoen is bovendien strandtent **Het Puntje** geopend.

Rolstoelen

De route gaat veelal over onverharde paden, met een uitstapje naar het strand. Wie toch met de buggy of rolstoel op pad wil, vindt rond Boerderij Meyendel halfverharde paden die goed berijdbaar zijn.

Honden

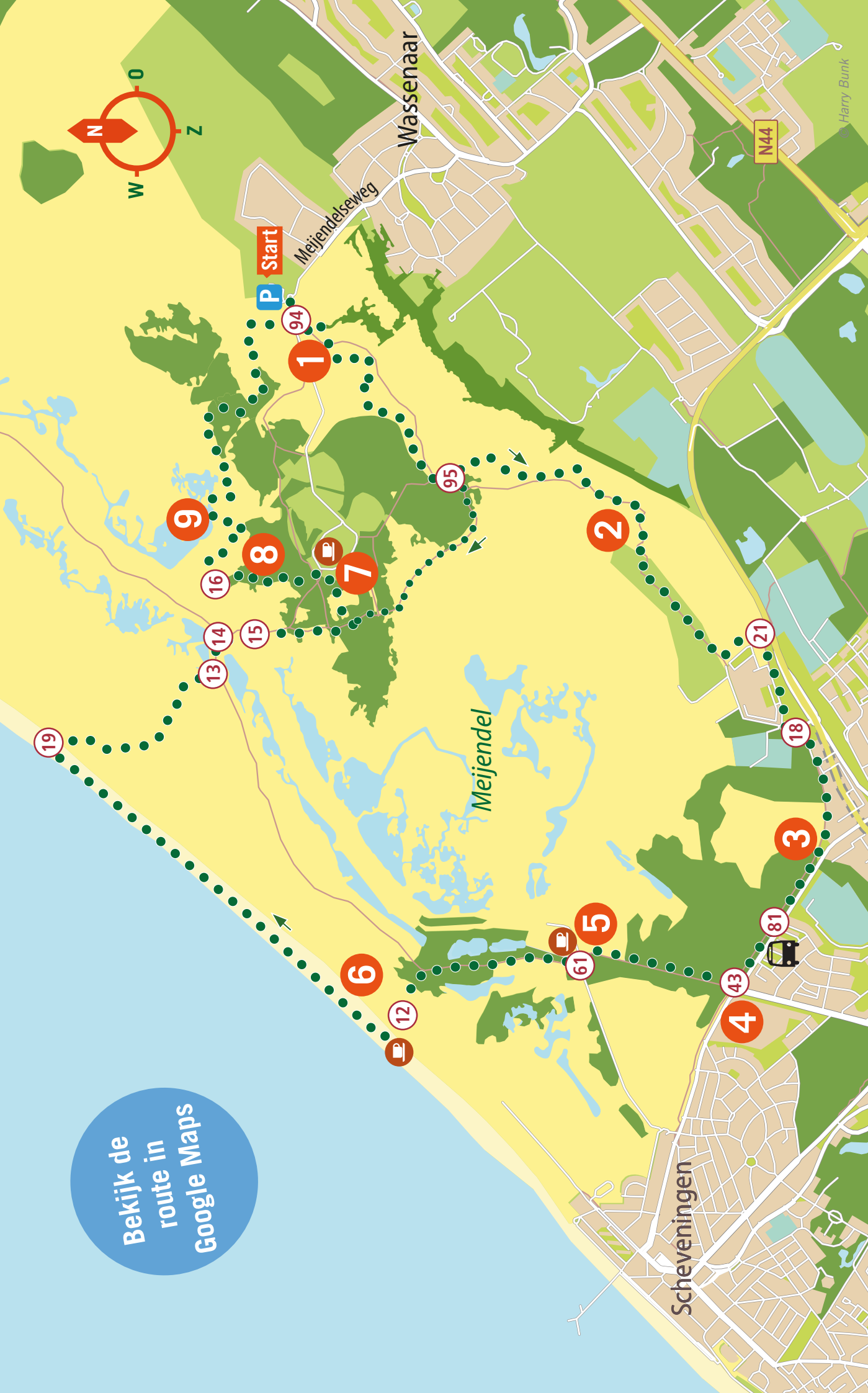
Honden mogen aangelijnd mee. Alleen bij de Duincampus rond Boerderij Meyendel zijn honden niet welkom: wandel dan na knooppunt 15 via het hoofdpad rechtstreeks naar de boerderij.

Naaktstrand

In de zomer wandel je een klein stukje over een naaktstrand. Een alternatief is beschreven.

Vogels herkennen

Hulp nodig bij het herkennen van vogels? Download de **Vogelzoekkaart** voor je mobiel!

Bekijk de route in Google Maps

Tik op de nummers voor informatie

Wandel vanaf de parkeerplaats terug naar de rotonde en ga bij het informatiebord naar rechts. Ga bij wandelknooppunt 94 linksaf naar 95: volg vanaf nu de rode pijlen (en voorlopig de rode palen).

1 Meijendel

Al snel passeer je het eerste uitzichtpunt van deze route. Klim omhoog en duingebied Meijendel ligt aan je voeten. Je ziet kale duinen, natte valleien, struiken en bosschages. Achter al dat groen gaan bovendien infiltratieplassen en oude landbouwenclaves schuil. En de naam Meijendel? Die komt van een vallei (del) waar vroeger veel meidoorns (meijen) groeiden. Deze struiken kom je ook nu nog tegen: in het voorjaar bloeien ze uitbundig met witte bloemen die een zware geur verspreiden.

Meidoorn

De grootste kans op een ontmoeting met een ree heb je aan het begin of het einde van de dag.

Na 550 m wandel je een stukje over de verharde weg, daarna ga je bij een rode pijl rechtsaf. Op een splitsing met drie rode palen hou je links aan. Verderop volg je weer de rode pijlen. Je komt bij wandelknooppunt 95. Voor de lange route ga je linksaf naar 21.

Voor de korte route ga je bij 95 naar 17 en dan langs het fietspad richting 15.

Na 1 km ga je bij een bord 'Duincampus' rechtsaf; lees verder bij * (of klik [hier](#)).

kaart

2 **Waalsdorpervlakte**

Een klok op een duin naast het pad markeert de plek waar in de Tweede Wereldoorlog meer dan 250 mensen door de Duitse bezetters zijn gefusilleerd. Onder hen waren veel verzetsstrijders. Wandel om het duin heen en je komt bij het monument waar elk jaar op 4 mei een indrukwekkende herdenking wordt gehouden. Al in 1946 plaatsten verzetsstrijders hier vier houten kruisen. Die werden in 1980 vervangen door de huidige bronzen exemplaren. Saillant detail: kort na de oorlog zijn op deze zelfde plek zeven veroordeelde collaborateurs ter dood gebracht. Onder hen waren NSB-leider Anton Mussert en verslaggever Max Blokzijl, die op de radio de nazi's uitgebreid had bejubeld.

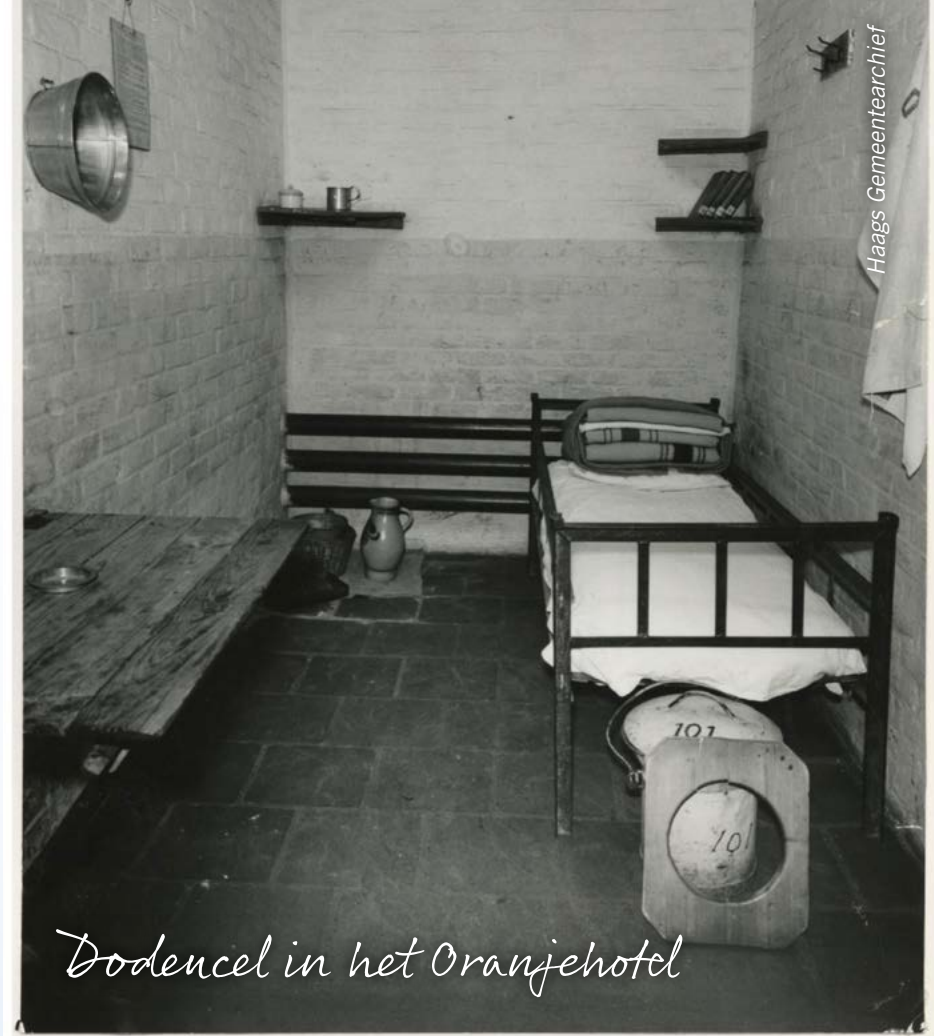
Wandel over het klinkerpad tot aan de toren. Ga hier bij een informatiebord linksaf en dan bij wandelknooppunt 21 rechtsaf richting 18. Ga bij de rotonde linksaf en bij 18 rechtsaf naar 81, dan rechtdoor naar 43.

3 Hofpleinlijn

Dit lange, rechte stuk is niet het spannendste deel van de route, maar ook dat heeft een reden: van 1908 tot 1953 reden hier treinen van de Hofpleinlijn richting Scheveningen. De rails zijn verdwenen, maar vlak voor knooppunt 43 is station Wittebrug-Pompstation nog goed te herkennen. Aan weerszijden lagen twee dienstwoningen, daartussen was een wachtkamer met toiletten.

Station Wittebrug - Pompstation

4 Oranjehotel

De meeste verzetsstrijders die op de Waalsdorpervlakte werden geëxecuteerd, hadden eerst gevangen gezeten in de Scheveningse gevangenis, beter bekend als het Oranjehotel. Als je bij knooppunt 43 een stukje rechtdoor wandelt, zie je links in de gevangenis muur het poortje waardoor ze naar buiten kwamen. Binnen is een dodencel in oorspronkelijke staat bewaard gebleven. Overigens zaten de meeste gevangenen hier slechts kort en voor kleinere vergrijpen. Onder hen was ook de 'Soldaat van Oranje', Erik Hazelhoff Roelfzema.

Ga bij 43 rechtsaf naar 61.

5 Watertoren

Dat Meijndel nooit is volgebouwd, danken we aan de waterwinning. Nadat in de 19de eeuw was ontdekt dat verontreinigd drinkwater ziektes als cholera en tyfus veroorzaakte, werd begonnen met het winnen van schoon drinkwater in de duinen. Het water verzamelde zich in open kanalen en stroomde dan naar de watertoren (1874). Twee grote reservoirs in de toren zorgden voor druk op het leidingnet, waardoor er thuis water uit de kraan stroomde. Sinds 1940 wordt er water van elders naar Meijndel gebracht. Het zakt weg in de bodem en wordt daarbij op een natuurlijke manier door het duinzand gezuiverd.

*Watertoren van
Scheveningen*

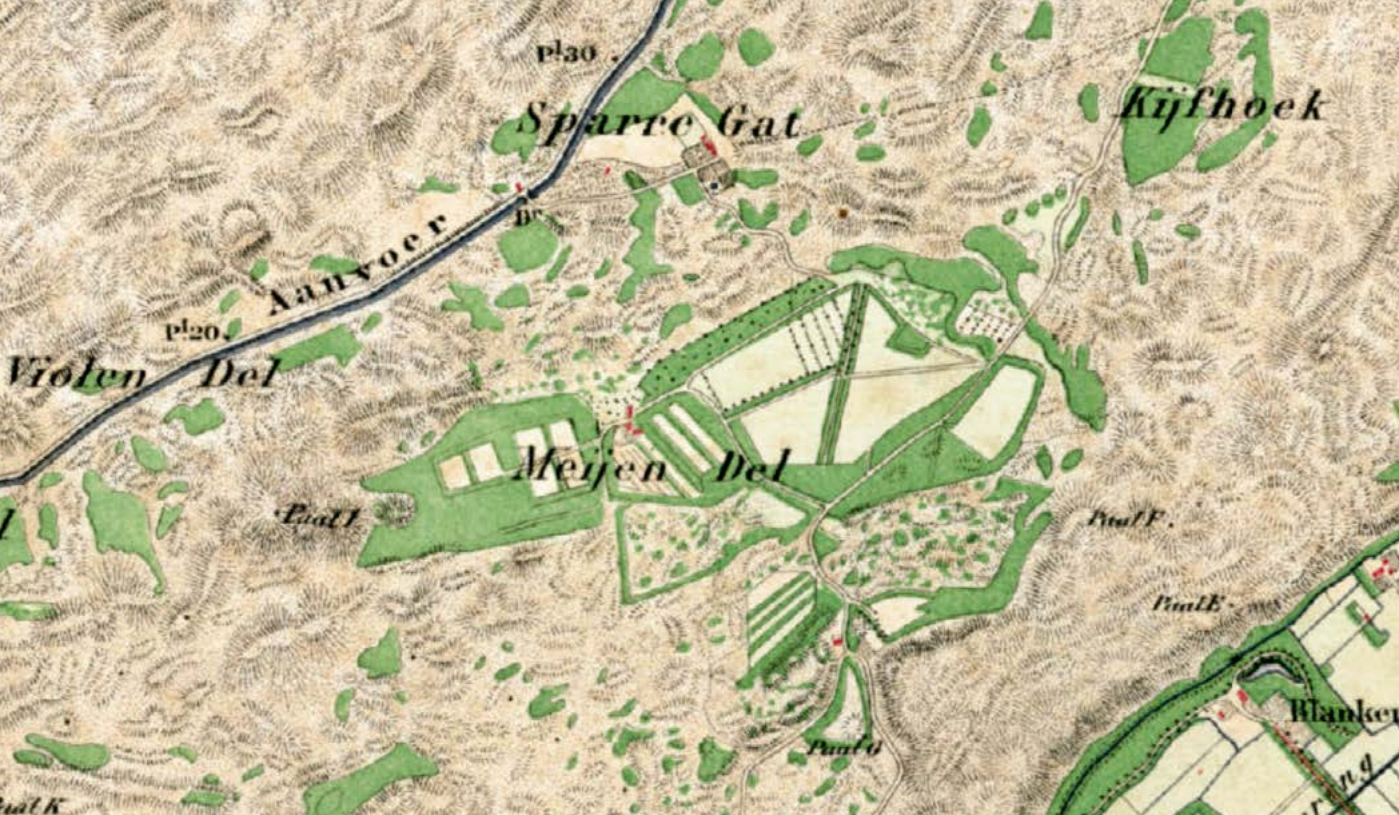
Ga bij 61 rechtsaf naar 12. Ga na 750 m bij de fietsenrekken linksaf. Bij 12 wandel je rechtdoor, op het strand sla je rechts af. In de zomer passeer je een stukje naaktstrand (alternatief: ga bij 12 rechtsaf door de duinen naar 13).

6 Zeereep

Hoe dichterbij zee, hoe lager de begroeiing. Bij de voorste rij duinen groeit voornamelijk helmgras, met aan de voet van de duinen soms biestarwegras. Helmgras heeft lange wortelstokken die het zand goed vasthouden. Daarom wordt dit gras vaak aangeplant op de stuivende duinen direct achter het strand. De bunkers aan weerszijden van de trap hoorden bij de Atlantikwall, een Duitse verdedigingslinie die een geallieerde invasie moest voorkomen. Hier overwinteren nu vleermuizen en vlinders.

Helmgras op de zeereep

De akkers van Meijendel in de 19de eeuw

Volg het strand ruim 2 km. Ga bij de strandopgang omhoog naar wandelknooppunt 19 en dan rechtsaf verder omhoog. Volg de rode pijlen naar wandelknooppunten 13, 14 en 15. Wandel bij 15 rechtdoor richting 17. Hou na 350 m rechts aan (rode pijl en gele paal). Na 200 m volg je het klinkerpad naar rechts. Na 125 m ga je linksaf langs een bord 'Duincampus'.

* Hier sluit de korte route weer aan bij de hoofdroute.

Wandel langs de akker en ga aan het einde van het pad linksaf en dan rechtsaf naar de boerderij.

7 Boerderij Meijendel

Het erwtenveld en de boerderij herinneren aan de pogingen om de duinen met landbouw rendabel te maken. In 1828 begon de overheid met het aanleggen van enkele akkers. Daarna werden een opzichtershuis en een boerenschuur gebouwd. Maar de zandgrond bleek te arm en al snel werd de geldkraan weer dichtgedraaid. De schuur huisvest nu bezoekerscentrum **De Tapuit**, waar je alles leert over de natuur en de waterwinning door Dunea. De boerderij groeide uit tot een populair **restaurant**. Vlakbij kunnen kinderen zich uitleven in het **Monkeybos** of spelend leren in de **Duincampus**.

Wandel op het pleintje voor de boerderij en het restaurant richting het Monkeybos. Ga langs de houten aap en dan rechtdoor: volg weer de rode pijlen.

8 Abelentop

Vanaf het uitzichtplatform op de Abelentop kijk je uit over het bosrijke hart van het duingebied. Van nature groeien hier soorten als berk, meidoorn en els. In de 19de eeuw werd bovendien volop geëxperimenteerd met andere boomsoorten, waaronder de abeel (populier). Tussen de boomtoppen zie je nog net het blauw van de infiltratieplassen. Die ontstonden rond 1956, toen rivierwater uit de Lek en de Maas naar de duinen werd gepompt.

Bekijk een filmpje over de waterwinning

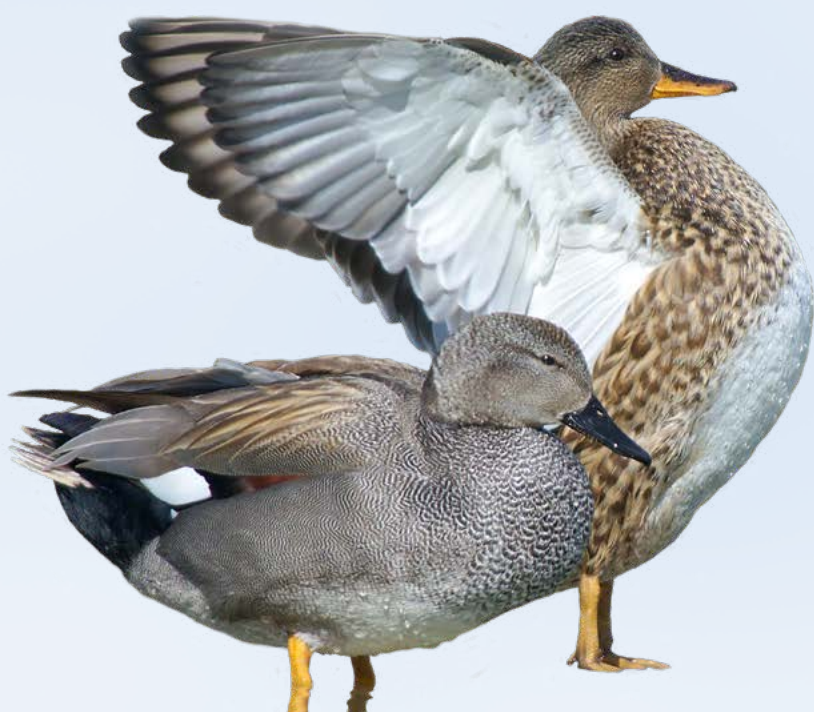

kaart

Ga bij knooppunt 16 rechtsaf naar 94. Let op: na 475 m ga je linksaf door een hek langs een bordje 'Observatiewand'. Volg het pad langs twee kijkschermen.

9 Kijkschermen

Juist door de waterwinning krijgt de natuur in Meijndel alle kansen. Blijf even staan en je hoort overal vogels zingen, fluiten en roepen – nergens anders in Nederland komen zoveel nachtegalen voor! Bij de twee kijkschermen langs het pad maak je vooral kans op het spotten van watervogels. Een informatiebord helpt bij het herkennen van de dodaars, aalscholver, kraakeend en tafeleend.

Kraakeend

Het pad komt uit bij een hek. Ga hier linksaf: volg weer het hoofdpad en de rode pijlen. Na 700 m kom je bij een bankje en houten fietshekken. Ga rechtdoor, dan de trap op en aan het einde bij een T-splitsing linksaf (rode paal).

Hou na 350 m op de splitsing rechts aan (rode pijl). Ga aan het einde van het pad linksaf naar wandelknooppunt 94 en dan terug naar de parkeerplaats.

Hopelijk heb je genoten van een heerlijke wandelroute!

Tips voor optimaal gebruik

Deze interactieve PDF is speciaal bedoeld om er met je mobiele telefoon op uit te gaan. Met de knoppen kun je snel tussen de bezienswaardigheden en de routekaart bladeren. Voor de filmpjes, vogelgeluiden en links naar websites heb je verbinding met het internet nodig. Maar het kan ook prima zonder.

De route downloaden

Download de route thuis al naar je telefoon. Hoe?

Android: mail de PDF naar jezelf als bijlage of download via Google Drive. Op je telefoon staat vaak een app om PDF's te lezen.

iPhone: mail de PDF naar jezelf of download via iTunes. Voeg de PDF toe aan je iBooks via dit icoontje: .

De route uitprinten

Toch liever de route thuis uitprinten? Open de PDF in Acrobat Reader. Kies in het menu: Bestand > Afdrukken > Meerdere pagina's per vel > 2 op 2 > Afdrukken.

Gebruikmaken van Google Maps

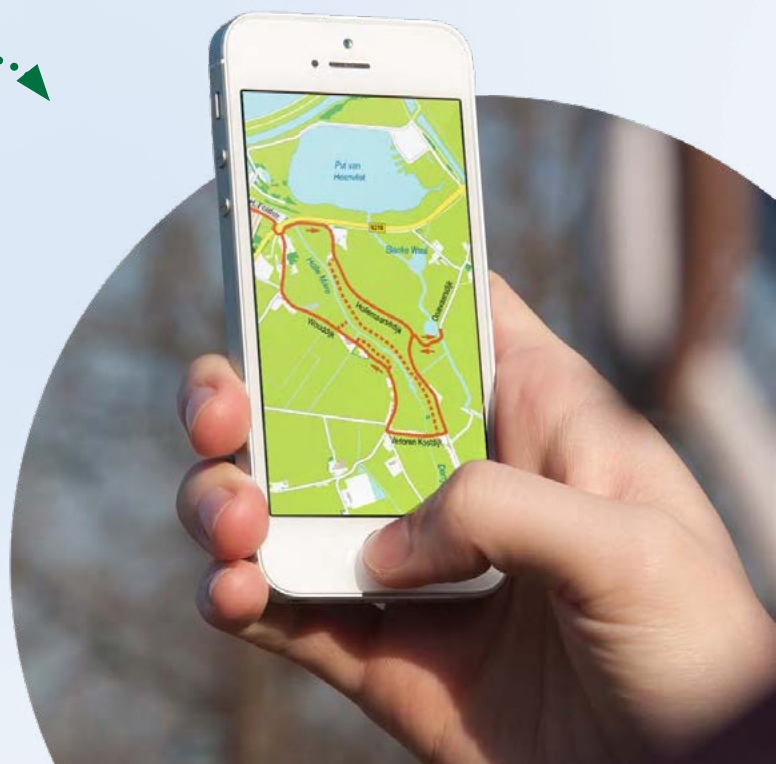
Wil je tijdens het wandelen precies weten waar je bent? Klik dan in de routekaart op de blauwe knop. Een stip in Google Maps toont je exacte locatie ten opzichte van de route. Zorg ervoor dat op je telefoon locatievoorziening aan staat.

Wandelen met GPX

Deze route is ook beschikbaar als GPX-bestand. Hiermee volg de je route via je telefoon. Je hebt dan wel een app nodig die GPX-bestanden kan openen en de locatievoorziening van je telefoon moet aan staan. **Op onze website** vind je tips en enkele aanbevolen apps voor Android en iPhone.

[Download het GPX-bestand](#)

*Op pad
met je mobiel*

Tikkie voor de natuur!

Voor mooie routes is jaarlijks veel geld nodig. Bruggetjes, hekwerk en bebording... Wij houden het allemaal bij en zorgen ervoor dat de natuur in topconditie blijft.

Iedereen kan hier gratis van genieten, maar zonder donaties is dat niet op te brengen. Help je mee onze routes in stand te houden?
Doe een Tikkie en steun de natuur.

*Alvast bedankt
voor je donatie!*

Boswachter Mirjam

Zuid-Hollands Landschap

Lekker gewandeld?

We zijn heel benieuwd wat je van de route vond en hoe het was om door onze natuurgebieden te wandelen. Reacties zijn voor ons heel waardevol voor het verbeteren en up-to-date houden van onze routes. Suggesties, opmerkingen en complimenten zijn welkom!

*Geef je mening
en help mee!*

Beoordeel deze route

*Volg het
Zuid-Hollands
Landschap!*

Zuid-Hollands Landschap